

PLA DOCENT

Curs 2025-2026

DADES DESCRIPTIVES DE L'ASSIGNATURA

Assignatura: Fonaments de Composició

Programa: Grau Professional

Curs: 6è

Hores: 30 h

Professorat: Manel Ribera (mribera@cmtarragona.dipta.cat)

GUIA DOCENT

Aquesta proposta curricular va dirigida principalment als alumnes que vulguin realitzar un aprofundiment de l'assignatura d'harmonia i anàlisi, així com als alumnes que vulguin realitzar estudis de grau superior en especialitats com la composició, interpretació, direcció, o en tasques d'investigació i docència. Atesa la seva especificació, sense desentendre la part analítica, es centra particularment en la realització de treballs escrits que incentivin l'activitat creadora i imaginativa, per poder seguir amb seguretat el ritme de l'assignatura troncal d'harmonia, i a la vegada poder aprofundir i preparar amb molta més base el final del Grau Professional ampliant i individualitzant molt més els continguts.

Convindrà avesar l'alumne amb el procediment harmònic i d'ampliació de la tonalitat desenvolupat en la música dels principals compositors del segle XIX i XX, així com els coneixements estrictes de la principal polifonia del segle XVI-XVII i el "partimento" del segle XVII i XVIII.

S'ha d'aprofundir en el coneixement de les partitures (de corals, música de cambra i d'orquestra), per tal de preparar l'alumne en el camp de la instrumentació i en el seu futur treball d'orquestració.

Competències que es desenvolupen

Competències generals

1. Conèixer el patrimoni musical i comprendre la seva contribució en el marc cultural i social.
2. Cultivar la capacitat d'anàlisi i valoració de la qualitat musical.
3. Forjar un criteri artístic propi, fonamentat en el coneixement, l'audició i la pràctica musical
4. Participar en activitats individuals i col·lectives que permetin l'experiència de comunicar i compartir la música amb els altres.

Competències específiques

5. Conèixer els elements bàsics de la música tonal i les seves característiques, interrelacions, funcions i transformacions en els diversos contextos històrics.
6. Conèixer la interrelació entre processos harmònics i forma musical.
7. Reconèixer els elements i procediments bàsics de la música tonal en un text musical escoltat.
8. Identificar a través de l'anàlisi d'obres els elements i procediments més comuns de la música tonal, i les transformacions temàtiques.
9. Adquirir criteri davant el fet musical.
10. Adquirir capacitat de creacions musicals

Objectius (RESULTATS APRENENTATGES)

1. Conèixer els elements bàsics de la música tonal i les seves característiques, interrelacions, funcions i transformacions en els contextos barrocs, clàssic i primer romanticisme.
2. Utilitzar en treballs escrits els elements i els procediments bàsics de l'harmonia tonal.
3. Conèixer la interrelació entre processos harmònics, forma musical i dels procediments compositius de l'època barroca, clàssica i primer romanticisme.
4. Reconèixer els elements i procediments bàsics de la música tonal en un text musical escoltat.
5. Identificar a través de l'anàlisi d'obres els elements i procediments més comuns de la música tonal barroca, clàssica i primer romanticisme així com les transformacions temàtiques i relacionar-los amb el tot.
6. Conèixer i aplicar els principals recursos d'ampliació de la tonalitat.
7. Adquirir criteri davant el fet musical.
8. Compondre una composició lliure, preparar el muntatge i assumir la responsabilitat de la seva interpretació.
9. Aplicar els elements i els procediments harmònics i analítics estudiats en exercicis d'estil.

Continguts

Coneixements bàsics

1. Modalitat.
2. Polimodalitat.
3. Tonalitat estesa.
4. Politonalitat.
5. Dodecafonisme.
6. Composició Pitch Class Set Theory.
7. Teoria rítmica d'Elliot Carter..
8. Family composing de Helmuth Lachenmann.
9. Acords alterats, augmentats i disminuïts.
10. Enharmonia.
11. Extensió harmònica.
12. Adquirir soltesa en l'escriptura homofònica i contrapuntística.
13. Acords i tonalitats amb relació de mediant cromàtica
14. Adquirir desimboltura en l'escriptura homofònica i contrapuntística.
15. Harmonització de corals.
16. Identificar a través de l'anàlisi d'obres els elements i procediments més comuns de la música tonal i segle XX, així com les transformacions temàtiques i relacionar-los amb el tot.
17. Tècniques d'orquestració i instrumentació:
18. Cordes.
19. Vent fusta.
20. Vent Metall.
21. Percussió.
22. Instruments de tecla.
23. Tècniques d'orquestració.(Sobreposició, juxtaposició, mixtura).
24. Equilibris sonors.
25. Saber orquestrar per a diverses formacions i conèixer els registres i possibilitats de les seves instrumentacions.

Objectius referits a actituds, valors i normes

1. Conèixer les característiques formals, harmòniques i estructurals específiques dels diferents estils musicals al llarg de la història per valorar-los i interpretar-los adequadament.
2. Utilitzar i desenvolupar la capacitat d'observació i de reflexió sobre el fet musical i artístic en general per obtenir més eines que ajudin a analitzar el fenomen artístic i a desenvolupar la capacitat creativa.
3. Aconseguir bona disposició per col·laborar de forma activa i coordinada en els projectes col·lectius.
4. Treballar l'autonomia, el respecte, el compromís, la responsabilitat i la coherència.

Activitats formatives

METODOLOGIA

El desenvolupament de l'assignatura serà un complement de les propostes pedagògiques (projectes) de la metodologia d'ensenyança/aprenentatge basada en projectes (ABP/PBL Project Based Learning) que es realitzen en l'assignatura troncal d'harmonia 6è GP

Treball presencial dirigit	30 h
Treball autònom/cooperatiu	30 h aprox.

TIPOLOGIA D'ACTIVITATS

- Textos explicatius dels projectes i activitats a realitzar
- Conceptualització dels continguts harmònics.
- Realitzar de forma escrita processos harmònics usant els continguts de l'assignatura.
- Acompanyament individualitzat de cada proposta de treball
- Realitzar processos harmònics i melòdics en funció d'esquemes donats
- Conceptualització dels continguts analítics formals i estructurals
- Dossier d'exercicis d'harmonia i orquestració, instrumentació.
- Coneixements d'extended techniques.
- Realitzar petits acompanyaments a diferents melodies
- Acompanyament d'activitats amb vídeos per la creació de treballs
- Creació d'obres de cambra i orquestrals.
- Creació d'un dossier d'obres.
- Sortides interdisciplinàries (exposicions, concerts, ...)

L'ensenyament d'aquesta assignatura ha d'arribar a ultrapassar el tractament impressionista dels acords i donar una visió prou orientativa de la música del nostre segle.

A l'alumne se li ha de donar la informació de tot el període que comprèn des del darrer Wagner, que és una de les consumacions de la tonalitat entesa estrictament, fins a l'època actual, on hi ha tantes i tantes diversificacions d'estils i estètiques innovadores. Des del mateix Debussy, passant per Bartók, Stravinsky, Messiaen, la segona escola de Viena, Ligeti, Nono, Lutoslawski, Lachenmann, Sciarrino, Grisey,...

AVALUACIÓ

L'avaluació del procés d'aprenentatge serà contínua i integradora

Avaluació del primer quadrimestre: del 2 al 6 de febrer de 2026

Avaluació del segon quadrimestre: 7 de maig de 2026

Avaluació extraordinària 30 de juny de 2026

ACTIVITATS D'AVAUACIÓ

L'avaluació respon a paràmetres competencials i es fonamenta en l'observació contínua de l'alumne en les diferents àrees musicals treballades.

Rúbriques per l'avaluació

Per l'avaluació s'han elaborat diverses rúbriques que els alumnes coneixen prèviament i permeten l'autoavaluació i la coavaluació.

Indicadors dels criteris d'avaluació

Rendiment de l'estudi	Rendiment de la classe	Rendiment en activitats
<ul style="list-style-type: none"> • Coneixements bàsics • Exposicions orals • Presentació de documents i tasques • Presentació projectes • Presentació d'exercicis • Presentació partitures • Sessions de debat i defensa 	<ul style="list-style-type: none"> • Assistència • Puntualitat • Grau d'interès per l'assignatura • Grau de participació de les activitats • Grau d'assimilació dels conceptes bàsics • Aprenentatge de la dinàmica de la classe en grup • Respecte als companys, al professorat i els materials. 	<ul style="list-style-type: none"> • Assistència i participació en els concerts i sortides durant el curs • Assistència i participació en les activitats de dins i fora l'aula

Percentatges dels criteris d'avaluació

Rendiment de l'estudi/projectes	80%
Rendiment de la classe	10%
Rendiment d'activitats	10%

Nota 1r quadrimestre	Treballs d'escriptura 40%	Coneixements bàsics escrits i orals (1) 40%	Tasques i documents 20%
Nota 2n quadrimestre i final	Treballs d'escriptura instrumental 40%	Coneixements bàsics escrits i orals (1) 40%	Tasques i documents 20%

(1) S'han d'adquirir tots i cadascun dels coneixements bàsics per aprovar l'assignatura. En cas de no assolir la nota mínima de 5 no es farà mitja amb la resta de paràmetres.

(2) Hi ha com a mínim dues possibilitats al curs per aprovar l'assignatura

- (3) 10% qualificació subjectiva (individual) que se sumarà o restarà a la nota final dels projectes la qual permet valorar l'actitud, interès, lideratge, participació, dedicació, etc.

Normativa d'assistència

- Les faltes d'assistència hauran de ser comunicades per part dels pares, mares o tutors legals.
- Es consideraran faltes justificades, les causades per malaltia (física, psíquica, emocional)
- No es consideraran faltes justificades, les causades per altres motius.
- El nombre total de faltes d'assistència de l'alumnat es farà constar als informes d'avaluació.
- Si es supera el 30% de les faltes d'assistència justificades (per malaltia física, psíquica i/o emocional) s'aplicarà la pèrdua de l'avaluació contínua.
- Si es supera el 30% de les faltes d'assistència sense justificar, l'assignatura quedarà suspesa.
- La reiteració de faltes, siguin justificades o no, en una o diverses assignatures, podrà comportar la pèrdua de l'oficialitat de la plaça. Cada cas serà analitzat pel professorat implicat i l'equip directiu.

Recuperació de l'assignatura

Segons la normativa vigent:

L'alumnat pot recuperar les assignatures mitjançant la superació de les proves extraordinàries dins el curs escolar.

Si les assignatures avaluades negativament es refereixen a la pràctica de la música i tenen continuïtat en el curs següent, es podran considerar superades, si es donen simultàniament les següents condicions:

- a) Superació de l'assignatura/es vinculades del curs següent.
- b) Informe favorable de la junta d'avaluació.

Bibliografia

Recull de material didàctic confeccionat pel Departament de Llenguatge

Cromatisme i llenguatge del s. XIX (neo-riemanniana, funció ampliada)

- **Daniel Harrison — *Harmonic Function in Chromatic Music*** (U. Chicago). Marc funcional per al cromatisme tardoromàntic. [University of Chicago Press](https://www.uchicago.edu/press/)
- **Richard Cohn — *Audacious Euphony: Chromatic Harmony and the Triad's Second Nature*** (OUP). Sintaxi triàdica cromàtica i regions hexatòniques. [Oxford University Press Teoria Musical en Línia](https://www.oup.com/9780195173999/)
- **David Kopp — *Chromatic Transformations in Nineteenth-Century Music*** (Cambridge). Transformacions, relacions de tercera, sistema funcional. [Cambridge University Press &](https://www.cambridge.org/9780521853831/)

Assessment

- **Steven Rings — *Tonality and Transformation*** (OUP). Oïda tonal modelada amb teoria transformacional. [Oxford University Press](#)

Post-tonal i serial (eines compositives del s. XX)

- **Vincent Persichetti — *Twentieth-Century Harmony*** (Norton). Panorama pràctic de tècniques harmòniques del s. XX. [wnorton.com](#)
- **Stefan Kostka — *Materials and Techniques of Twentieth-Century Music***. Recorregut metòdic d'escala, simultaneïtats, processos. [archive.org](#)
- **Joseph N. Straus — *Introduction to Post-Tonal Theory (4a ed.)***. Manual estàndard per a jocs de classes, intervals, sèries, etc. [wnorton.com](#)
- **Allen Forte — *The Structure of Atonal Music*** (Yale). Fonaments analítics (set-theory) aplicables a la composició. [Yale University Press](#)
- **George Perle — *Serial Composition and Atonality***. Introducció clara a Schoenberg, Berg i Webern i a la terminologia serial. [University of California Press](#)

Color, modes i llenguatges d'autor (Debussy–Messiaen–Stravinsky)

- **Olivier Messiaen — *Technique de mon langage musical*** (Leduc; ed. angl. disponible). Modes de transposició limitada, ritmes, escriptura. [Juilliard Store](#)
- **Olivier Messiaen — *Traité de rythme, de couleur et d'ornithologie (7 vol.)***. Ritme avançat, color harmònic i cant d'ocells. [halleonard.com](#)
- **Pieter C. van den Toorn — *The Music of Igor Stravinsky***. Llenguatge, polimodalitat/polítona i disseny rítmic. [archive.org](#)
- **Roy Howat — *Debussy in Proportion*** (Cambridge). Forma i proporció en Debussy (lectura crítica però útil per a craft). [assets.cambridge.org](#)
- **The *Cambridge Companion to Debussy*** (ed. S. Trezise). Visió general útil per a decisions de llenguatge. [Cambridge University Press & Assessment](#)

Temps, mètrica i escriptura rítmica

- **Jonathan D. Kramer — *The Time of Music***. Teoria del temps musical (macro/micro-temporalitats). [archive.org](#)
- **Christopher Hasty — *Meter as Rhythm*** (OUP). El compàs entès com a procés; molt útil per a composició. [Oxford University Press](#)

- **Harald Krebs — *Fantasy Pieces: Metrical Dissonance in the Music of Robert Schumann***. Dissonàncies mètriques transferibles a llenguatges posteriors. academic.oup.com

Orquestració (base pràctica per al XIX–XX)

- **N. Rimsky-Korsakov — *Principles of Orchestration*** (Dover/Gutenberg). Clàssic amb criteris de combinació i “handling of parts”. Project Gutenberg
- **Cecil Forsyth — *Orchestration*** (Dover). Catàleg d’instruments i criteris històrics; encara útil. Dover Publications
- **Samuel Adler — *The Study of Orchestration* (4a ed.)**. Estàndard modern amb exemples i àudio. www.norton.com

Ponts teòrics/cognitius per al llenguatge contemporani

- **Dmitri Tymoczko — *A Geometry of Music*** (OUP). Espais musicals i conducció de veus en clau geomètrica (aplicable creativament). Oxford University Press
- **Fred Lerdahl — *Tonal Pitch Space*** (OUP). Model quantitatiu d’atracció/ distàncies tonals per dissenyar trajectes formals. Oxford University Press
- **Ernő Lendvai — *Béla Bartók: An Analysis of His Music***. Eixos, proporció i sintaxi bartokiana (ús amb criteri crític). archive.org